

Sygn.akt III AUa 426/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Dorota Elżbieta Zarzecka

SA Bohdan Bieniek

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 września 2013 r. w B.

sprawy ze skargi H. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 30 listopada 2011r. sygn. akt V U 1329/11

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 lutego 2013 r. sygn. akt V U 2118/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że oddala skargę w zakresie dotyczącym wznowienia wypłaty emerytury wnioskodawczyni za okres od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r.,

II. odstępuje od obciążania H. C. kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego za II instancję.

Sygn. akt III A Ua 426/13

UZASADNIENIE

H. C. wniosła o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 30 listopada 2011 r. wydanym w sprawie sygn. akt III U 1329/11. Jako podstawę wznowienia wskazała art. 401¹ k.p.c. powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. opublikowany w Dzienniku Ustaw z 22 listopada 2012 r. pod pozycją 1285 mocą którego Trybunał Konstytucyjny stwierdził niekonstytucyjność art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw. W skardze sformułowała żądanie zmiany zaskarżonego wyroku w taki sposób, aby dokonać wznowienia zawieszonyj emerytury od dnia jej zawieszenia oraz przyznać jej prawo do odsetek za okres opóźnienia.

Organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. (k.7) pozostawił skargę do uznania Sądu w zakresie dotyczącym wznowienia wypłaty, natomiast w zakresie odsetek za okres od 1 października 2011 r. wniósł o jej oddalenie podnosząc, iż decyzja o zawieszeniu postępowania wydana została zgodnie z prawem.

Wyrokiem z dnia 7 lutego 2013 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku (k. 12) uwzględniając skargę o wznowienie postępowania zmienił zaskarżony wyrok z dnia 30 listopada 2011 r. w taki sposób, że zmienił decyzję organu rentowego z dnia 4 października 2011 r. i wznowił odwołującej wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r. Żądanie odwołującej w zakresie odsetek od świadczenia emerytalnego za okres od dnia 1 października 2011 r. przekazał do rozpoznania organowi rentowemu.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy wskazał, iż stosowanie do art. 401⁽¹⁾ k.p.c. orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności aktu normatywnego z konstytucją stanowi podstawę wznowienia postępowania. Taki przypadek zachodzi w sprawie niniejszej bowiem wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. (K 2/12 OTK-A 2012/10/121) opublikowanym w Dzienniku Ustaw pod pozycją 1285 z dnia 22 listopada 2012 r. Trybunał ten stwierdził, iż art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. został opublikowany w Dzienniku Ustaw z 22 listopada 2012 r. pod pozycją 1285. Odwołując się do obszernego orzecznictwa Sądu Najwyższego Sąd Okręgowy uznał, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego stwierdzający niezgodność przepisu ustawy z Konstytucją jest skuteczny ex tunc, a zatem od dnia wejścia ustawy, co uzasadniało zamianę zaskarżonej decyzji poprzez podjęcie wypłaty od dnia 1 października 2011 r. na podstawie art. 412 § 2 w zw. z 477⁽¹⁴⁾ k.p.c.

W zakresie żądania odsetek Sąd Okręgowy wskazał, iż żądanie to nie było dotychczas przedmiotem decyzji organu rentowego, a zatem nie może być przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego, który rozpoznaje odwołania od decyzji. W tym zakresie koniecznym jest zatem rozpoznanie zgłoszonego wniosku przez organ rentowy.

Apelację od tego wyroku wywiódł organ rentowy, zaskarżając powyższy wyrok w części dotyczącej wznowienia prawa do wypłaty świadczenia za okres od 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r.

Organ rentowy zarzucił Sądowi pierwszej instancji obrazę prawa materialnego tj. art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez przyznanie prawa do emerytury od dnia 1 października tj. od dnia jej zawieszenia w sytuacji gdy wyrok Trybunału Konstytucyjnego wszedł w życie od dnia 22 listopada 2012 r.

Wskazując na powyższe apelacja wnosi o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie żądania wznowienia wypłaty emerytury co do okresu od 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje.

Apelacja jest zasadna.

Na wstępie należało zauważyć, iż uwzględnienie wniesionej apelacji możliwe było jedynie w takim zakresie, w jakim organ rentowy zaskarżył przedmiotowy wyrok, a zatem co do okresu od 1 października do 2011 r. do 21 listopada 2012 r. Wyrok w części niezaskarżonej stał się prawomocny z upływem terminu do jego zaskarżenia stosownie do art. 363 § 3 k.p.c. i nie może być przedmiotem kontroli instancyjnej Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie.

Przechodząc do meritum sprawy stwierdzić należało, iż bezspornym było, iż H. C. decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 22 grudnia 2008 r. nabyła prawo do emerytury od dnia 1 grudnia 2008 r. Wypłatę tej emerytury tą samo decyzją jednak zawieszono z uwagi na fakt, iż wnioskodawczyni kontynuowała zatrudnieniu pracodawcy, u którego pracowała bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury tj. w Urzędzie Skarbowym w B. (k.42-43). Decyzją z dnia 21 stycznia 2009 r. (k. 67) organ rentowy podjął wypłatę emerytury od dnia 1 stycznia 2009 r. z uwagi na zmianę w stanie prawnym i rezygnację przez ustawodawcę (jak się okazało czasową) z warunku rozwiązania stosunku pracy jako przesłanki nabycia prawa do wypłaty świadczenia emerytalnego. Decyzją z dnia 4 października 2011 r. (k 186a.r.) wstrzymano wypłatę emerytury wnioskodawczyni z uwagi kontynuację zatrudnienia u pracodawcy, u którego pracowała ona przed dniem nabycia prawa do emerytury – na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) z uwagi na fakt nierozwiązania stosunku pracy z pracodawcą na rzecz którego świadczyła pracę bezpośrednio przed nabyciem prawa do emerytury, który to warunek ponownie ustawodawca w międzyczasie wprowadził. Wniesione odwołanie od tej decyzji zostało oddalone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 30 listopada 2011 r. (k. 15 akt III U 1329/11).

Jak wiadomo wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. (K 2/12 OTK-A 2012/10/121) opublikowanym w Dzienniku Ustaw pod pozycją 1285 z dnia 22 listopada 2012 r. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, iż art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Dla przypomnienia wyjaśnić wypada, iż przedmiotowa ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010, Nr 257 poz. 1726) w swoim art. 6 dokonała zmiany w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych między innymi właśnie poprzez dodanie art. 103a. zgodnie z którym - prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Skutki zakresowej niekonstytucyjności przedmiotowego art. 28 są takie, iż z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw utracił on moc w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Oznacza to, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury - nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później, tj. od 1 stycznia 2011 r. lub przed 8 stycznia 2009 r. Bezspornym w świetle powyższych ustaleń faktycznych zgodnych winno być, iż wnioskodawczyni nie należy do kręgu osób, które prawo do emerytury nabyły właśnie w przedziale czasowym od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. kiedy to nie było obowiązku rozwiązywania stosunku pracy.

Wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 22 grudnia 2008 r. od dnia 1 grudnia 2008 r. (k.42-43). Miało to zatem miejsce w sytuacji, kiedy istniał obowiązek rozwiązania stosunku pracy przez osobę pozostającą w zatrudnieniu, która ubiegała się o świadczenia emerytalne. Stosownie bowiem do obowiązującego w okresie od 1 lipca 2000 r. do 07 stycznia 2009 r. przepisu art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z zm.) - 2a. - prawo do emerytury ulegało zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Argumenty zatem Trybunału Konstytucyjnego przytoczone w uzasadnieniu wyroku z dnia

13 listopada 2012 r. , które zadecydowały o stwierdzeniu zakresowej niekonstytucyjności art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – nie przystają do sytuacji wnioskodawczyni. Wnioskodawczyni bowiem przechodząc na emeryturę z dniem 1 grudnia 2008 r. była świadoma tego , że emerytura jej przyznana zostanie zawieszona, jeżeli nie rozwiąże stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą. Już w decyzji przyznającej tę emeryturę zawieszoną jej wypłatę z tego właśnie tytułu.

W tej sytuacji zapadły w dniu 13 listopada 2012 r. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. (K 2/12 OTK-A 2012/10/121) opublikowany w Dzienniku Ustaw pod pozycją 1285 z dnia 22 listopada 2012 r.- nie ma zastosowania do sytuacji prawnej wnioskodawczyni, a w szczególności nie stanowi on wystarczającej podstawy w rozumieniu 401⁽¹⁾ k.p.c. do wznowienia postępowania zakończonogo prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 26 listopada 2011 r. wydanym w sprawie sygn. akt III U 1329/11.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 386 §1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok, w jego zaskarżonej części i wniesioną skargę na zasadzie art. 412 § 2 k.p.c. oddalił.

O kosztach procesu orzeczono na zasadzie art. 102 k.p.c. odstępując od obciążenia tymi kosztami odwołującej się uznając, że okoliczności niniejszej sprawy za tym przemawiają. W chwil złożenia skargi o wznowienie ostatecznie uznanej za niezasadną nie było jasnym, jakie skutki wywrze orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego na sytuację prawną skarżące. Dość powiedzieć, iż zarówno Sąd Okręgowy wydając wyrok uwzględniający skargę jak i organ rentowy w apelacji zaskarżając orzeczenie jedynie w części wyprowadzali z orzeczenia Trybunału nietrafne wnioski.